

Nederlandse Tuinenstichting

Doelstelling: het behouden van tuinen en parken die van belang zijn door vormgeving, beplanting, cultuurhistorische waarde, karakter en/of ligging.

ZIENSWIJZE MONUMENTENVERGUNNINGAANVRAAG ter visie d.d. 10 april 2009

College van B&W der gemeente Haarlem
t.a.v. afdelingshoofd Omgevingsvergunning
Postbus 511
2003 PB HAARLEM

Geacht College,

betreft: Besluit 09/0225/11 Frederikspark, getiteld plaatsen tijdelijke schoollokalen voor 3 jaar

De Nederlandse Tuinenstichting streeft sinds haar oprichting in 1980 naar de instandhouding van tuinen en parken en bevordert de belangstelling van het publiek voor de historische en de eigentijdse tuinkunst o.a. door het openstellen van particuliere tuinen en parken alsmede het organiseren van lezingen en excursies daarheen.

Waken tegen aantasting van waardevolle tuinen en parken behoort eveneens tot haar doelstelling.

Wij hebben uit dien hoofde de stukken ingezien met betrekking tot voornoemde Monumentenvergunning aanvraag.

In de tijd van de aanvraag van de Rijksmonumentenstatus, die aan het Frederikspark in 2000 is verleend, is de Nederlandse Tuinenstichting reeds betrokken is geweest bij het Frederikspark. Daaraan is een beraad van zeker 10 jaren voorafgegaan alsmede een positief advies van de RACM, toen nog Rijksdienst voor de Monumentenzorg en een rapport van onze tuinhistorica mw. Carla Oldenburger-Ebbers.

Een van de bemerkingen van de Rijksdienst was, na de sloop van het sportfondsenbad in 1992, dat de openheid van het park aan de noordzijde was teruggekeerd waardoor het zicht op de 19e eeuwse carré was hersteld. Dit werd als groot winstpunt voor het Park-Monument aangemerkt.

In de jaren daarna hebben wij de Gemeente deskundige hulp aangeboden bij het opstellen van een beheersplan.

Zodanig plan was noodzakelijk in verband met de monumentenstatus en de inhaalslag wegens het decennia lange achterstallige onderhoud van het park.

Wij vernamen dat de Gemeente inmiddels zelf daarmee aan de slag is gegaan en dat nu 2 fasen van het parkherstel zouden zijn voltooid.

Echter, de 2^e fase is nog niet geheel voltooid. De 2^e fase omvatte ook de groene invulling van een parkeerterrein bij de restaurantvilla op de hoek van de Baan. Dit als gevolg van de wens en de deskundigen-adviezen om de in de loop der jaren ontstane versnippering van het park zoveel mogelijk ongedaan te maken.

Voor een deel is dat al bij de uitvoering van fase 2 gebeurd, zoals ook voorzien in het Ontwerp Bestemmingsplan Frederikspark 2005. Terwijl een deel daarvan nog moet gebeuren gaat U juist op die plek, die belangrijk is voor terugwinnen van de (fysieke en visuele) eenheid binnen het Monument weer een verslechtering teweegbrengen.

Op 6 april j.l. is in weerwil van het beleid van de Gemeente om dit voormalig parkeerterrein weer geheel bij het groene deel van het park te betrekken, een ontwerpbesluit ter visie gelegd ex artikel 11 Monumentenwet 1988.

Uit de ter visie gelegde stukken blijkt dat het gaat om een bouwwerk van $27,14 \times 15,14 = 411 \text{ m}^2$, hetgeen, met de onvermijdelijke buiten-voorzieningen en de benodigde buffer om het gebouw heen, in feite neerkomt op een onttrekking aan het Monument van een oppervlak van meer dan 600 m^2 .

De Nederlandse Tuinenstichting maakt zich ernstig zorgen over deze ontwikkeling.

Het Frederikspark is vanwege haar lange en rijke cultuurhistorische en sociaal-culturele geschiedenis erkend als Monument, met name als "groen"monument.

Groene parkmonumenten zijn er nog zeldzaam in Nederland en Haarlem was een van de eerste steden, waar een zodanig groen monument werd aangewezen.

Hoewel in de publicatie wordt aangegeven dat de vergunning voor 3 jaar wordt beoogd, is onaannemelijk - onder andere gezien de zeer hoge kosten van het te bouwen project van 750.000 € - dat het noodlokaal er "slechts"drie jaar zal staan.

Het advies van de Gemeentelijke Monumentencommissie terzake luidt volgens de ter visie gelegde stukken:

"Wij nemen met teleurstelling kennis van het plan want naar ons oordeel is sprake van een aantasting van het monumentale karakter van het Frederikspark. De Commissie gaat contre coeur akkoord gelet op het nadrukkelijk tijdelijk karakter van de plaatsing en de positieve advisering van de gemeentelijke architectuurhistorici."

Dit "advies" voor zover het luidt "*gaat akkoord gelet op het nadrukkelijk tijdelijk karakter*" had door Uw College niet gevolgd mogen worden omdat Uw College geen garantie heeft afgegeven voor de 3 jaar en er wettelijke mogelijkheden bestaan om die periode te verlengen.

De zienswijze van de Nederlandse Tuinenstichting is dan ook dat de Monumentenvergunning niet verleend moet worden.

Redengeving:

- Het betreft een zeldzaam park omstreeks 1390 geschonken door Hertog Aelbrecht van Beijeren aan de gehele Haarlemse burgerij "om tot speelveld te dienen ten eeuwige dage".
- Onttrekking voor exclusief gebruik voor een specifieke gebruiker, zoals door gevraagde vergunning wordt beoogd, verdraagt zich niet met niet de status van "publiek domein"
- De aantasting is buitengewoon hevig en ingrijpend, niet alleen wat betreft het ruimtebeslag van de parkgrond die in de 2e fase juist aan het parkeerterrein is onttrokken en bij het park getrokken werd, maar ook wat betreft de belangrijke wederzijdse zichten "park/19e eeuwse carré"
- De bebouwing van het nog niet bij het park getrokken deel van het voornoemde parkeerterrein staat op gespannen voet met de uitvoering van de 2e fase van het herstelplan en het Ontwerpbestemmingsplan
- De bodemgesteldheid zal door de benodigde ondergrondse voorzieningen en overbelasting rondom het noodlokaal zo ernstig te lijden krijgen dat nu reeds financiële middelen gereserveerd hadden moeten worden om die beschadiging van het Monument ongedaan te maken wil het conform fase 2 van het herstelplan weer kunnen functioneren als parkgrond. Dat is niet gebeurd.
- In het gemeentelijk beheersplan voor dit monument respectievelijk het fase-herstelplan voor zover ons bekend wordt met dit noodlokalen-project geen rekening gehouden. Integendeel, een derde nog aan te vangen fase voorziet in het weer betrekken van het Houtplein en de verkeersweg langs 2 noordelijk gelegen witte villa's, die door tuinhistorici als een verstoring wordt gezien, bij de groen- en speelveld functie zoals dat ook in het verleden het geval was.
- De aantasting is te langdurig want een garantie op tijdelijkheid van strikt 3 jaar is er niet. De wet geeft nu eenmaal ruimere mogelijkheden en niets kan de Gemeente, de vergunning eenmaal verleend, verhinderen die te benutten.
- Ook 3 jaar is te lang voor een zodanig ingrijpende aantasting, en wordt niet gerechtvaardigd door de renovatie van een school in de nabijheid die naar verluidt een half jaar in beslag zal nemen.

- Het advies van de Gemeentelijke Monumentencommissie is inhoudelijk negatief, want zonder de "tijdelijkheid van 3 jaar" en zonder het advies van de gemeentelijke architectuurhistorica (een advies dat inhoudelijk niet kenbaar wordt gemaakt en géén betrekking kan hebben op de groene onderdelen van het Monument) was het akkoord niet gegeven. Door van de Gemeentelijke Monumentencommissie niettemin een "akkoord" te verlangen heeft men de verantwoordelijkheid voor een belangenafweging in feite bij die Commissie gelegd. Aldus wordt geen inzicht verkregen in de tegenover elkaar staande belangen.

Wij hopen en adviseren derhalve de Gemeente om van deze plannen en de verlening van de Monumentenvergunning af te zien en niet het advies van de gemeentelijke tuinhistorica te volgen, maar zonodig extern advies in te winnen met het oog op het groene karakter van dit Monument.

In feite zou dit niet nodig hoeven zijn want er ligt een extern advies van SB4, Bureau voor historische tuinen, parken en landschappen te Wageningen van november 2002. Daarin staat:

Dat bureau is indertijd door de Gemeente en de Provincie aangezocht om een Masterplan voor het park op te stellen. Daarin wordt de functie van dit monument gedefinieerd en wordt juist geadviseerd – ter verhoging van de waarde van het Monument en groen publiek domein - de storende versnippering aan de noordrand van het Frederikspark op te heffen.

Met de voorgenomen plannen voor noodlokalen wordt het tegendeel bereikt.

De aantasting van het monument is niet in verhouding tot het te dienen belang dat op andere wijze dan ten koste van dit kwetsbare monument ook te bereiken valt in een stad als Haarlem.

Wij worden graag van het verdere verloop op de hoogte gehouden.

Mocht onverhoopt reeds een bouwvergunning bestaan of aanvraag daartoe ter visie liggen dan gelieve U deze zienswijze mutatis mutandis ook als zienswijze tegen die aanvraag respectievelijk als bezwaar tegen betreffende vergunning aan te merken.

Hoogachtend,
De Nederlandse Tuinenstichting,
Monumentencommissie

Annemiek Tromp
voorzitter

Nieuwezijds Voorburgwal 75 sous, 1012 RE Amsterdam, telefoon 020 623 50 58
E-mail: info@tuinenstichting.nl, website: www.tuinenstichting.nl